

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Էջ

ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	3
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ.....	6
ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ.....	7
ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ.....	8
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	9
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	10

Հիմնադրամի գտնվելու վայրը՝

ՀՀ, ք. Երևան 0037, Ուլնեցու 31

Իրավական ձևը՝

Հիմնադրամ

Հիմնական գործունեության նկարագիրը՝

Կազմակերպության գործունեության
բնույթը ներկայացված է Ծանոթագրություն
1-ում

Գործադիր տնօրեն՝

Արթուր Սողոմոնյան

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվում է Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամի ղեկավարությանը

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամի (“ՀՏԶՀ” կամ “Հիմնադրամ”) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, կապիտալում փոփոխությունների, և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում ՀՏԶՀ-ի ֆինանսական վիճակը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Հաշվապահների Միջազգային Դաշնության (ՀՄԴ) ներքո գործող Աուդիտի և Երաշխավորման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ԱՌՄՄԽ) կողմից հրապարակված Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս հաշվետվության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք անկախ ենք ՀՏԶՀ-ից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք)* և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀՄԷՄԽ կանոնների:

Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Հանգամանքի շեշտադրում – Հետագա դեպքեր

Առանց ձևափոխելու մեր կարծիքը, Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություն 14-ի վրա, որը նկարագրում է հաշվետու ամսաթվից հետո COVID-19 համավարակի հնարավոր ազդեցությունը:

Ղեկավարության և կառավարման լիազոր անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

ՀՏԶՀ-ի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Հիմնադրամը լուծարելու կամ Հիմնադրամի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման լիազոր անձիք պատասխանատու են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում՝ առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում,

- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Հիմնադրամի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար,
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը,
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի հաշվետվությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր հաշվետվության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հիմնադրամին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Ղեկավարությանը, ի թիվս այլ հարցերի, տեղեկացնում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Բի-Դի-Օ Արմենիա» ՓԲԸ
1 հուլիսի, 2020թ.

Վահագն Սահակյան, FCCA
Տնօրեն

Գևորգ Խաչատրյան, FCCA
Աուդիտի ղեկավար

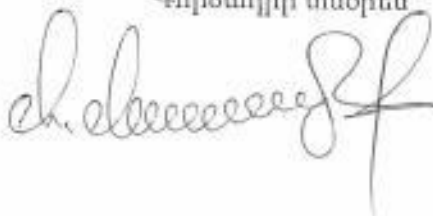

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՑԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծնթ.	31.12.2019 ԱՄՆ դոլար	31.12.2018 ԱՄՆ դոլար
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	3	75,761	126,972
Ստացվելիք ֆոնդեր	4	150,910,172	163,679,456
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		<u>150,985,933</u>	<u>163,806,428</u>
Ընթացիկ ակտիվներ			
Կանխավճարներ	5	2,381,406	3,024,241
Դրամական միջոցներ	6	20,195,173	29,049,161
Այլ դեբիտորական պարտքեր		-	812,122
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		<u>22,576,579</u>	<u>32,885,524</u>
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		<u>173,562,512</u>	<u>196,691,952</u>
ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Կապիտալ			
Հիմնադիրների ներդրումներ	7	151,631	151,631
Կուտակված հավելույթ / (դեֆիցիտ)		6,795	(155,989)
Ընդամենը կապիտալ		<u>158,426</u>	<u>(4,358)</u>
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Շնորհներ կառավարությունից	8	172,129,898	195,168,498
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		<u>172,129,898</u>	<u>195,168,498</u>
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կրեդիտորական պարտքեր	9	1,274,188	715,701
Այլ կրեդիտորական պարտք		-	812,111
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		<u>1,274,188</u>	<u>1,527,812</u>
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		<u>173,562,512</u>	<u>196,691,952</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի ղեկավարության կողմից 2020թ. հուլիսի 1-ին: Կից ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասն են:

Արթուր Մողումոյան
 Գործադիր տնօրեն

Անուշ Դուլյան
 Ֆինանսավարչական տնօրեն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	Ծնթ.	2019 ԱՄՆ դոլար	2018 ԱՄՆ դոլար
Ծրագրային ծախսեր	10	(24,090,010)	(19,231,713)
Եկամուտ շնորհներից	8	24,090,010	19,231,713
Այլ եկամուտ/(ծախս), զուտ		97,385	93,551
Օգուտ/(կորուստ) փոխարժեքային տարբերությունից, զուտ		81,430	(38,706)
Տարվա արդյունք մինչև հարկումը		178,815	54,845
Շահութահարկ		(16,031)	(26,298)
Տարվա արդյունք		162,784	28,547
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-
Տարվա համապարփակ արդյունք		162,784	28,547

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 1-ին: Կից ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասն են:

Արթուր Սողոմոնյան
Գործադիր տնօրեն

Լևոն Դուլյան
Ֆինանսավարչական տնօրեն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	Հիմնադիրների ներդրումներ ԱՄՆ դոլար	Կուտակված հավելորդ /(դեֆիցիտ) ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը ԱՄՆ դոլար
Առ 1 հունվարի 2018թ.	151,631	(184,536)	(32,905)
Տարվա արդյունք	-	28,547	28,547
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	151,631	(155,989)	(4,358)
Տարվա արդյունք	-	162,784	162,784
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	151,631	6,795	158,426

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 1-ին: Կից ծանոթագրությունները ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասն են:

Արթուր Սողոմոնյան
Գործադիր տնօրեն

Լևոն Դուլյան
Ֆինանսավարչական տնօրեն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	2019 ԱՄՆ դոլար	2018 ԱՄՆ դոլար
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված ֆոնդեր		
Հրատապ ծրագրեր	760,965	7,656,104
ՄՆՏԶ	5,247,760	6,770,401
ՏՏԵԶ	4,405,012	2,311,786
SDC շնորհ	-	2,153,638
USAID շնորհ	890,830	1,624,103
ՍԱԲԾ	1,184,307	689,969
Ջերմուկ-2	-	1,441,622
Ջերմուկ-1	-	(115,829)
Դպրոցական կահույք ՍԱԲԾ ծրագրի համար	122,509	-
ՀՀ մարզերում ջրամատակարարման ծրագիր	611,598	-
Գազաֆիկացման ծրագիր	603,025	-
Այլ	37,004	127,482
	13,863,010	22,659,276
Ծրագրային ծախսեր		
Հրատապ ծրագրեր	(5,366,630)	(81,599)
ՄՆՏԶ	(5,157,410)	(7,175,121)
ՏՏԵԶ	(3,658,452)	(1,987,610)
SDC շնորհ	(64,917)	(2,310,280)
USAID շնորհ	(903,918)	(1,565,636)
ՍԱԲԾ	(7,016,732)	(4,139,254)
Ջերմուկ-2	(479,295)	(97,081)
Ջերմուկ-1	(83,183)	(1,229,909)
Դպրոցական կահույք ՍԱԲԾ ծրագրի համար	-	-
ՀՀ մարզերում ջրամատակարարման ծրագիր	-	-
Գազաֆիկացման ծրագիր	-	-
Այլ	(51,353)	(40,848)
	(22,781,890)	(18,627,338)
Այլ գործառնական դրամական միջոցների հոսքեր, զուտ	(55,891)	-
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր	(8,974,770)	4,031,938
Փոխարժեքային տարբերություններ	120,782	32,755
Դրամական միջոցների զուտ հոսք	(8,853,988)	4,064,693
Դրամական միջոցների մնացորդը տարեկազմի	29,049,161	24,984,468
Դրամական միջոցների մնացորդը տարեկազմի	20,195,173	29,049,161

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Կառավարության և Զարգացման տարածքային զարգացման հիմնադրամի ղեկավարության կողմից 2020թ. հուլիսի 1-ին փոխանցվող տվյալներով: Ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասն են:

Արթուր Սողոմոնյան
 Գործադիր տնօրեն

Անուշ Դավթյան
 Ֆինանսավարչական տնօրեն

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1 Հիմնադրամը և գործունեությունը

Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամը (ՀՏԶՀ) Հայաստանի Սոցիալական Ներդրումների Հիմնադրամի (ՀՄՆՀ) իրավահաջորդն է 2015թ.-ից սկսած: ՀՏԶՀ-ն 04.08.2015թ.-ից գործունեությունը շարունակում է նոր կանոնադրության հիման վրա՝ շարունակելով ՀՄՆՀ-ի բնականոն գործունեությունը:

ՀՄՆՀ-ն ստեղծվել է 11.04.2000թ. միակ հիմնադիր ՀՀ Կառավարության № 162 որոշման համաձայն՝ որպես անկախ, շահույթ չհետապնդող կազմակերպություն՝ համայնքներում փոքրածավալ ենթակառուցվածքների վերականգնմանը և կենսամակարդակի բարելավմանը աջակցելու նպատակով: ՀՄՆՀ-ն գրանցվել է 2000թ. սեպտեմբերի 13-ին ՀՀ Արդարադատության նախարարության № 988 հրամանի համաձայն:

ՀՏԶՀ-ի հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0037, Ուլնեցու 31:

ՀՏԶՀ-ն իրականացնում է ծրագրեր ուղղված.

- բնակչության բարեկեցության մակարդակի բարձրացմանը՝ սոցիալական և տնտեսական ենթակառուցվածքների և հանրային ծառայությունների, աշխատանքի, ներդրումային գործունեության որակի և հասանելիության բարելավման միջոցով,
- ՀՀ-ի տարածաշրջանների ինստիտուցիոնալ և ֆինանսական հզորացմանը:

Ծրագրերը ֆինանսավորվում են ՀՀ Կառավարության կողմից՝ հիմնականում միջազգային դոնորներից ստացված ֆոնդերի միջոցներով: Զարգացման Միջազգային Ընկերակցությունը (ՁՄԸ, IDA), Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկը (ՎԶՄԲ, IBRD) և Ասիական Զարգացման Բանկը (ԱԶԲ, ADB) հանդիսանում են ամենախոշոր դոնորները:

Ծրագրերը համաֆինանսավորվում են՝

- ՀՀ Կառավարության,
- տեղական համայնքների և
- այլ հովանավորների կողմից:

1.2 Իրականացվող ծրագրեր

Հիմնադրման օրվանից ՀՏԶՀ/ՀՄՆՀ-ն իրականացրել է մի շարք հիմնական ծրագրեր՝ ՀՄՆՀ I, ՀՄՆՀ II, ՀՄՆՀ III, ՄՆՏԶ, ՍԱԲԾ և ՏՏԵԶ որոնց նպատակն է՝ բարձրացնել աղքատ և խոցելի խմբերի կենսամակարդակը հետևյալ միջոցներով.

ա/ աղքատ համայնքներում համայնքային ենթակառուցվածքների ու ծառայությունների ծածկույթի մեծացում, որակի և հասանելիության բարելավում,

բ/ համայնքային և քաղաքային մակարդակներով ինստիտուցիոնալ օժանդակ կարողությունների խթանում, որպեսզի բարելավվեն ծառայությունների մատուցման որակը և շարունակականությունը, համայնքային ներդրումները, հաշվետվողականությունը, և բարձրացվի շահառուների մասնակցությունը տեղական մակարդակով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՁԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

31.12.2019թ.-ին ավարտվող տարում, ՀՏԶ2-ն իրականացրել է հետևյալ Ծրագրերը.

- “ՄՆՏԶ” - “Սոցիալական Ներդրումների և Տարածքային Զարգացման” Ծրագիրը, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ-ի և ՎԶՄԲ միջև 08.04.2015թ.-ին կնքված IBRD Loan Number 8483-AM համաձայնագրով՝ 30,000,000 USD գումարի չափով: Ծրագրի նպատակն է համայնքային և միջհամայնքային ենթակառուցվածքների որակի և հասանելիության բարելավումը:
Վարկի ֆինանսավորման ավարտը սահմանված է 31.12.2021թ.-ը:
- “ՄԱԲԾ” - “Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման Ծրագիր”, որը ֆինանսավորվում է ԱԶԲ-ի և ՀՀ-ի միջև 19.10.2015թ. կնքված ADB Loan 3284-ARM վարկային համաձայնագրով՝ 83,600,000 USD գումարի չափով: Ծրագրի նպատակն է կառուցել երկրաշարժադիմացկուն դպրոցներ և բարելավել բնական աղետներին արձագանքումը: ՄԱԲԾ ծրագրի ավարտը սահմանված է 31.05.2024թ.-ը:
- “USAID շնորհ” - “Տեղական կառավարման բարեփոխումների” Ծրագիր, որը ֆինանսավորվում է ԱՄՆ-ի Միջազգային Զարգացման Գործակալության (USAID) և ՀՏԶ2-ի միջև 10.08.2015թ. կնքված Իրականացման նամակի՝ 8,600,000 USD գումարի չափով. Ծրագրի նպատակն է ֆինանսավորել 14 փորձնական խոշորացվող համայնքներում միջհամայնքային ծրագրերը:
Ծրագրի ավարտը սահմանված է 10.08.2020թ.-ը:
- “ՏՏԵԶ” - “Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման” Ծրագիր, որը ֆինանսավորվում է ՎԶՄԲ-ի և ՀՀ-ի միջև 23.02.2016թ. կնքված IBRD Loan Number 8572-AM վարկային համաձայնագրով՝ 55,000,000 USD գումարի չափով: Ծրագրի նպատակն է Հայաստանի ընտրված մարզերում (Կոտայք, Վայոց Ձոր, Սյունիք, Լոռի, Արմավիր, Արարատ) տեղական տնտեսության մեջ զբոսաշրջության ավելի մեծ մասնակցության համար ենթակառուցվածքային ծառայությունների և ինստիտուցիոնալ կարողությունների բարելավումը: Մասնավորապես, Ծրագիրը աջակցում է բիզնես և ներդրումային միջավայրին՝ Փոքր և Միջին Ձեռնարկություններ (ՓՄՁ) ստեղծման, աճի, նորարարությունների համար:

Ծրագիրն ուժի մեջ է մտել 29.12.2016թ.-ին: Ծրագրի հետ կապված աշխատանքները սկսվել են 21.04.2017թ.-ից: ՎԶՄԲ Loan Number 8572-AM վարկի ֆինանսավորման ավարտը սահմանված է 31.03.2023թ.-ը:
- “SDC շնորհ” - 23.09.2016թ.-ին կնքված “Սոցիալական Ներդրումների և Տարածքային Զարգացման” դրամաշնորհային ծրագիրը, որը ֆինանսավորվում է Շվեյցարիայի Զարգացման և Համագործակցության Գործակալության (SDC) կողմից և ստորագրված 13.10.2016թ.-ին ՀՀ-ի և ՎԶՄԲ-ի միջև՝ 2,428,300 USD գումարի չափով: Ծրագրի նպատակն է՝ բարելավել Հայաստանի հարավային մասում համայնքների կարողությունները՝ ապահովելու կայուն հանրային ենթակառուցվածքների և ծառայությունների հասանելիությունը իրենց քաղաքացիներին:
Ծրագիրն ուժի մեջ է մտել 02.02.2017թ.-ին: Ծրագրի աշխատանքները սկսվել են 15.03.2017թ.-ից: Ծրագրի ավարտման ժամկետ է սահմանված 31.04.2019թ.-ը:

- ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի Զերմուկ համայնքում առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծման ծրագիր, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից 1,190,693.5 հազար դրամ գումարի չափով:
- ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի Զերմուկ համայնքում տարածքային զարգացման աճի բնեռի ձևավորում Ծրագիր, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից 679,940 հազար դրամ գումարի չափով:
- ՀՀ մարզերում առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծման ծրագիր, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից 3,657,994.3 հազար դրամ գումարի չափով:
- ՀՀ մարզերում ջրամատակարարման համակարգերի վերակառուցման նախագծահետազոտական փաստաթղթերի (թվով 50 նախագիծ) ձեռքբերման ծրագիր, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից 296,572.6 հազար դրամ գումարի չափով:
- ՀՀ Սյունիքի մարզի Լեռվազ գյուղի զազիֆիկացման, Մեղրի և Ագարակ քաղաքների չզազիֆիկացված տարածքների զազիֆիկացման, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից 289,150.4 հազար դրամ գումարի չափով:
- Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակներում՝ կառուցված դպրոցների գույքով ապահովում, որը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից 58,489.5 հազար դրամ գումարի չափով:

2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ

2.1 Պատրաստման հիմունքները

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահների Միջազգային Ֆեդերացիայի կողմից ընդունված ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ-ներ) պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս կիրառվել է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն՝ ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

ա) 2019թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ

- ՖՀՄՍ 16 “Վարձակալություն”;
- ՖՀՄՄԿ 23 “Շահութահարկի հաշվառման մոտեցման անորշություն”:

Նշվածներից ոչ մեկը չունի նշանակալի ազդեցություն Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

բ) Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ՖՀՄՍ-ների նոր ստանդարտներ և փոփոխություններ

Առկա չեն նոր ստանդարտները, մեկնաբանությունները և փոփոխությունները, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել, որոնք կունենան կամ հնարավոր է ունենան ազդեցություն Հնկերության հետագա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

2.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

2.3 Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

ՀՏԶՀ-ի ֆունկցիոնալ արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է՝ ՀՀ դրամը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը ԱՄՆ դոլարն է (USD):

2.4 Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Հիմնադրամը գնահատումներն ու դատողությունները մշտապես վերանայվում են՝ հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, ինչպես նաև ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ ողջամիտ ակնկալիքների վրա: Այդուհանդերձ, փաստացի փորձը կարող է տարբերվել կատարված գնահատումներից և ենթադրություններից:

Հաշվետու տարում առկա չեն գնահատումները և ենթադրությունները, որոնք պարունակում են զգալի ռիսկ, որոնք կարող են հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և

պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտումների պատճառ հանդիսանալ:

Իրական արժեքի չափում

Մի շարք ակտիվներ և պարտավորություններ պահանջվում է չափել իրական արժեքով և/կամ բացահայտել դրանց իրական արժեքը Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնադրամի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման համար հնարավորինս օգտագործվում են շուկայական դիտելի ելակետային տվյալներ: Իրական արժեքի չափման համար օգտագործվող ելակետային տվյալները դասակարգվում են ըստ տարբեր մակարդակների՝ կախված նրանից, թե որքանով են գնահատման մեթոդի մեջ օգտագործվող տվյալները դիտելի («իրական արժեքի հիերարխիա»):

• *Մակարդակ 1. Նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված)*

• *Մակարդակ 2. Ուղղակի կամ անուղղակիորեն դիտելի ելակետային տվյալներ՝ բացառությամբ 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից*

• *Մակարդակ 3. Ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ (այսինքն՝ հիմնված չեն շուկայական տվյալների վրա)*

Ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը վերոնշյալ մակարդակներում հիմնվում է ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալների վրա, որոնք ունեն զգալի ազդեցություն իրական արժեքի չափման վրա: Տեղափոխությունը մի մակարդակից մյուսը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում այն տեղի է ունենում:

2.5. Ֆինանսական գործիքներ - Ռիսկերի կառավարում

Իր գործունեության արդյունքում Հիմնադրամը կարող է ենթարկվել հետևյալ ֆինանսական ռիսկերին՝

- Պարտքային ռիսկ
- Իրացվելիության ռիսկ:

Հիմնադրամը կարող է ենթարկվել իր կողմից ֆինանսական գործիքների օգտագործումից առաջացող ռիսկերի, ինչպես բնորոշ է մյուս բոլոր ձեռնարկատիրական գործունեություններին: Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված են Հիմնադրամի նպատակները, քաղաքականությունը, ռիսկերի կառավարման գործընթացները և դրանց չափման մեթոդները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված է քանակական տեղեկատվություն վերոնշյալ ռիսկերի վերաբերյալ:

Ֆինանսական գործիքներից առաջացող ռիսկերի, Հիմնադրամի նպատակների, քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման գործընթացների և դրանց չափման մեթոդների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջանների համեմատ էական փոփոխություններ չեն գրանցվել (եթե այլ բան սահմանված չէ):

(ա) Հիմնական ֆինանսական գործիքներ

Հիմնադրամի հիմնական ֆինանսական գործիքները, որոնցից առաջանում են ռիսկեր, ներկայացված են ստորև.

- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ
- Կրեդիտորական պարտքեր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(բ) Ֆինանսական գործիքներ ըստ կատեգորիաների

<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող</i>	
	<i>31.12.2019թ.</i>	<i>31.12.2018թ.</i>
	<i>ԱՄՆ դոլար</i>	<i>ԱՄՆ դոլար</i>
Ստացվելիք ֆոնդեր	159,910,172	163,679,456
Դրամական միջոցներ	20,195,173	29,049,161
	171,105,345	192,728,617

<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>	<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող</i>	
	<i>2019թ.</i>	<i>2018թ.</i>
	<i>ԱՄՆ դոլար</i>	<i>ԱՄՆ դոլար</i>
Կրեդիտորական պարտքեր	1,274,189	715,703
	1,274,189	715,703

(գ) Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները ներառում են դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, կրեդիտորական պարտքեր:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, կրեդիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքը հավասարվում է իրական արժեքին դրանց կարճաժամկետ բնույթի հետևանքով:

Հավելված Ա-ում ներկայացված են իրական արժեքի հիերարխիայի, գնահատման մեթոդների և իրական արժեքի որոշման հետ կապված նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալների մանրամասներ, որոնք ընդգրկված են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում:

Ընդհանուր նպատակներ, քաղաքականություն և գործընթացներ

Հիմնադրամի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումն իրականացվում է հոգաբարձուների խորհրդի կողմից:

Հոգաբարձուների խորհրդի նպատակն է սահմանել քաղաքականություն, որը հնարավորինս կնվազեցնի ռիսկը՝ հնարավորինս բացառելու Հիմնադրամի արդյունավետ գործունեությանը խանգարող հանգամանքների առաջացումը: Այդ քաղաքականության մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնասների ռիսկ է՝ պայմանավորված հաճախորդի կամ ֆինանսական գործիքի կողմերի պայմանագրային պարտականությունների չկատարմամբ: Հիմնադրամը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, որը հիմնականում առաջանում է բանկերում պահվող դրամական միջոցներից:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է Հիմնադրամի ֆինանսական ծախսերից և պարտքային գործիքների հիմնական գումարների մարումներից: Իրացվելիության ռիսկը կապված է

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հիմնադրամի՝ ֆինանսական պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում մարելու հետ կապված ռիսկերի հետ:

Համաձայն Հիմնադրամի քաղաքականության՝ Հիմնադրամը պետք է ունենա պարտավորությունների մարման համար բավարար դրամական միջոցներ: Այս առումով այն ձգտում է պահպանել բավարար դրամական միջոցներ, որպեսզի կարողանա մարել սահմանված պարտավորությունները:

Ստորև ներկայացված են Հիմնադրամի ֆինանսական պարտավորությունների (չգեղջված պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր) մարման պայմանագրային ժամկետները:

	Մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավել
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
Կրեդիտորական պարտքեր	13,331	76,015	249,073	935,770	-
	<u>13,331</u>	<u>76,015</u>	<u>249,073</u>	<u>935,770</u>	<u>-</u>
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
Կրեդիտորական պարտքեր	4,651	163,516	308,908	238,626	-
	<u>4,651</u>	<u>163,516</u>	<u>308,908</u>	<u>238,626</u>	<u>-</u>

2.6. Գործարքներ արտարժույթով

Արտարժույթը ՀՏԶՀ-ի ֆունկցիոնալ արժույթից տարբերվող արժույթն է:

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի՝ գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Որպես փոխարժեք ընդունվում է Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված արժութային շուկայում արտարժույթի նկատմամբ ֆունկցիոնալ արժույթի միջին փոխարժեքը:

ՀՏԶՀ-ի բանկային հաշիվները վարվում, իսկ գործարքներն իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով և ՀՀ դրամով: ՀՀ դրամով արտահայտված գործարքները փոխարկվում են ԱՄՆ դոլարի հետևյալ կերպ.

- ՀՀ դրամով արտահայտված Հայաստանի Հանրապետության հատկացումները ներկայացվում են ԱՄՆ դոլարով յուրաքանչյուր փոխանցման օրվա ՀՀ Կենտրոնական բանկի սահմանած փոխարժեքով,
- ՀՀ դրամով արտահայտված ծախսերի վճարումները կապալառուներին և այլ մատակարարներին ներկայացվում են ԱՄՆ դոլարով վճարման օրվա դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած փոխարժեքով:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 483.76 դրամ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 479.70 դրամ:

2.7. Դրամաշնորհներ կառավարությունից

Կառավարությունից ստացված դրամաշնորհները, որոնք որոշակի պայմաններով տրվում են ՀՏՁՀ կանոնադրական գործունեության իրականացման նպատակով, ճանաչվում են իրենց իրական արժեքով, երբ կա հիմնավորված երաշխիք, որ.

- ա) ՀՏՁՀ-ն կատարելու է դրամաշնորհներին հարակից պայմանները, և
- բ) դրամաշնորհներն ստացվելու են:

Հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը վերաբերող դրամաշնորհները հետաձգվում են և ճանաչվում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ծախսերին վերաբերող դրամաշնորհները հետաձգվում են և ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջաններում, որոնց ընթացքում դրանք փոխհատուցում են այն ծախսումները, որոնց համար ստացվել են:

2.8 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները՝ ըստ անհրաժեշտության: Ընթացիկ վերանորոգումները և պահպանման ծախսերը ծախսագրվում են նրանց կատարման պահին: Հիմնական միջոցների բաղկացուցիչների փոխարինման ծախսերը կապիտալացվում են, իսկ փոխարինված բաղկացուցիչները ապաճանաչվում են:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ կիրառելով մաշվածության հետևյալ տարեկան տոկոսաչափերը՝

Մեքենասարքավորումներ	20%
Տրանսպորտային միջոցներ	20%
Գրասենյակային գույք	20%

2.9. Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները բաղկացած են բանկային հաշիվների մնացորդներից:

2.10. Կանխավճարներ

Կանխավճարները հաշվառվում են՝ արժեքից հանելով արժեզրկումից կորուստները: Եթե կա հայտանիշ, որ կանխավճարի հետ կապված ակտիվը, ապրանքը կամ ծառայությունը չեն ստացվելու, կանխավճարի հաշվեկշռային արժեքը համապատասխանաբար դուրս է գրվում, իսկ դրա համապատասխան արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

3. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցներն իրենցից ներկայացնում են ակտիվներ, որոնք ձեռք են իրականացվող բերվել ծրագրերի շրջանակներում ՀՏԶՀ-ում օգտագործման համար:

ԱՄՆ դոլար

Ծրագրեր	ՀՄՀ III	ՄՆՏԶ	USAID շնորհ	SDC շնորհ-1	SDC շնորհ	ՍԱԲԾ	ՏՏԵԶ	Ընդա- մենը
<i>Միջրեսական արժեք</i>								
Առ 1 հունվարի 2018թ.	332,202	122,395	28,231	17,909	-	44,117	711	545,565
Չեղբերումներ	-	2,400	848	-	5,488	287	-	9,023
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	332,202	124,795	29,079	17,909	5,488	44,404	711	554,588
Չեղբերումներ	-	-	2,472	-	-	-	52	2,524
Դուրսգրումներ (բ)	-	-	-	-	-	(32,443)	-	(32,443)
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	332,202	124,795	31,551	17,909	5,488	11,961	763	524,669
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>								
Առ 1 հունվարի 2018թ.	332,202	32,788	8,871	10,410	-	12,504	88	396,863
Տարեկան մաշվածության ծախս	-	16,568	4,183	3,544	-	6,369	89	30,753
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	332,202	49,356	13,054	13,954	-	18,873	177	427,616
Տարեկան մաշվածության ծախս	-	16,665	4,513	3,955	5,488	2,398	95	33,114
Դուրսգրումներ	-	-	-	-	-	(11,822)	-	(11,822)
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	332,202	66,021	17,567	17,909	5,488	9,449	272	448,908
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>								
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	-	75,439	16,025	3,955	5,488	25,531	534	126,972
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	-	58,774	13,984	-	-	2,512	491	75,761

(ա) 31.12.2019թ. դրությամբ 346,275 ԱՄՆ դոլար (31.12.2018թ.՝ 332,202 ԱՄՆ դոլար) սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներն ամբողջությամբ մաշված են:

(բ) ՀՀ Կառավարության 12.12.2019թ. N 1801-Ա որոշման համաձայն, մեկ ավտոմեքենա վախճանվել է ՀՀ Կայոց ձորի մարզպետարանին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

4. Ստացվելիք ֆոնդեր

Իրենցից ներկայացնում են ՀՏՀՀ ծրագրերի իրականացման համար ստացվելիք ֆոնդերը.

Ծրագիր	Ծնթ.	31.12.2019	31.12.2018
		ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
ՏՏԵԶ	4.1	61,717,073	66,122,085
ՄՆՏԶ	4.2	12,237,466	17,485,226
ՍԱԲԾ	4.3	72,780,302	74,292,770
USAID շնորհ	4.4	4,175,331	5,066,161
Դպրոցական կահույք ՍԱԲԾ ծրագրի համար	4.5	-	-
ՀՀ մարզերում ջրամատակարար- ման ծրագիր	4.6	-	-
Գազաֆիկացման ծրագիր	4.7	-	-
Հրատապ ծրագրեր	4.8	-	713,214
		<u>150,910,172</u>	<u>163,679,456</u>

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՑԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

4.1 ՏՏԵԶ

	IBRD 8572-AM	ՀՀ Կառավարության համաֆին.	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Ստացվելիք առ 31.12.2018թ.	52,815,217	13,306,868	66,122,085
Շնորհված	-	-	-
Ստացված	(3,676,254)	(728,758)	(4,405,012)
Ստացվելիք առ 31.12.2019թ.	49,138,963	12,578,110	61,717,073

4.2 ՄՆՏԶ

	IBRD 8483-AM	ՀՀ Կառավարության համաֆինանսավորում	Համայնքի ներդրում	Դոնոր	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018	12,379,243	4,728,833	376,434	716	17,485,226
Շնորհված	-	-	-	-	-
Ստացված	(3,650,424)	(1,353,445)	(243,891)	-	(5,247,760)
Առ 31.12.2019	8,728,819	3,375,388	132,543	716	12,237,466

4.3 ՄԱԲԾ

	ADB Loan 3284-ARM	ՀՀ Կառավարության համաֆին.	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018թ.	57,337,056	16,955,714	74,292,770
Շնորհված	-	-	-
Վերազնադատում	(328,161)	-	(328,161)
Ստացված	-	(1,184,307)	(1,184,307)
Առ 31.12.2019թ.	57,008,895	15,771,407	72,780,302

4.4 USAID շնորհ

	USAID շնորհ	Համայնքի ներդրում	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018թ.	4,394,411	671,750	5,066,161
Շնորհված	-	-	-
Ստացված	(890,411)	(419)	(890,830)
Առ 31.12.2019թ.	3,504,000	671,331	4,175,331

4.5 Դպրոցական կահույք ՄԱԲԾ ծրագրի համար

	Պետական շնորհ ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018թ.	-	-
Շնորհված	122,880	122,880
Ստացված	(122,880)	(122,880)
Առ 31.12.2019թ.	-	-

4.6 ՀՀ մարզերում ցրամատակարարման ծրագիր

	Պետական շնորհ ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018թ.	-	-
Շնորհված	622,509	622,509
Ստացված	(622,509)	(622,509)
Առ 31.12.2019թ.	-	-

4.7 Գազաֆիկացման ծրագիր

	Պետական շնորհ ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018թ.	-	-
Շնորհված	604,512	604,512
Ստացված	(604,512)	(604,512)
Առ 31.12.2019թ.	-	-

4.8 Հրատապ ծրագրեր

	Պետական շնորհ ԱՄՆ դոլար	Համայնքի ներդրում ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը ԱՄՆ դոլար
Առ 31.12.2018թ.	-	713,214	713,214
Շնորհված	-	-	-
Ստացված	-	(713,214)	(713,214)
Առ 31.12.2019թ.	-	-	-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՑԻՆ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

5. Կանխավճարներ

	31.12.2019	31.12.2018
Օրագիր	<u>ԱՄՆ դոլար</u>	<u>ԱՄՆ դոլար</u>
ՍԱԲԾ	2,024,008	1,582,782
ՏՏԵԶ	72,077	966,246
Զերմուկ-1	168,454	191,975
ՄՆՏԶ (ա)	34,931	167,621
Զերմուկ-2	17,723	82,592
Հրատապ ծրագրեր	58,854	33,025
Այլ	5,359	-
	<u>2,381,406</u>	<u>3,024,241</u>

ա/ Մինչև 20% կանխավճար տրամադրվում է շինարարական աշխատանքների իրականացնող կազմակերպություններին՝ համապատասխան բանկային երաշխիքների ստացման դեպքում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

6. Դրամական միջոցներ

	Բանկ	Արժույթ	31.12.2019 ԱՄՆ դոլար	31.12.2018 ԱՄՆ դոլար
Ընթացիկ այլ հաշիվներ				
Ընթացիկ հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	175,825	189,076
Համայնքների ներդրման հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	12,279	12,171
Դոնորների հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	853	847
			188,957	202,094
SDC շնորհ				
SDC շնորհ	Արարատբանկ	USD	19	64,355
Համայնքների ներդրման հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	24,164	24,622
			24,183	88,977
ՄԱՏԶ				
Նպատակային հաշիվ (IBRD 8283-AM)	Գանձապետարան	USD	871,912	784,845
Համայնքների ներդրման հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	194,780	333,642
Համայնքների ներդրման հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	113,377	-
Դոնորների հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	19	18
			1,180,088	1,118,505
ՄԱԲԾ				
Դեպոզիտային հաշիվ (ADB 3284-ARM)	Գանձապետարան	USD	12,198,218	18,055,516
Կառավարության ներդրման հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	30,241	-
			12,228,459	18,055,516
USAID շնորհ				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	USD	77	13,530
Համայնքների ներդրման հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	109,180	107,859
			109,257	121,389
ՏՏԵԶ				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	USD	1,163,926	414,394
			1,163,926	414,394
Ջերմուկ-1				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Արարատբանկ	AMD	9,674	93,304
			9,674	93,304

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	Բանկ	Արժույթ	31.12.2019 ԱՄՆ դոլար	31.12.2018 ԱՄՆ դոլար
Ջերմուկ-2				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	769,888	1,345,155
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	49,410	-
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	59,635	-
			<u>878,933</u>	<u>1,345,155</u>
Հրատապ ծրագրեր				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	3,002,064	7,480,641
Համայնքների ներդրման հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	87,083	129,186
			<u>3,089,147</u>	<u>7,609,827</u>
Դպրոցական կահույք ՍԱԲԾ ծրագրի համար				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	101,020	-
			<u>101,020</u>	<u>-</u>
ՀՀ մարզերում ջրամատակարարման ծրագիր				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	618,504	-
			<u>618,504</u>	<u>-</u>
Գազաֆիկացման ծրագիր				
Դրամաշնորհի հաշիվ	Գանձապետարան	AMD	603,025	-
			<u>603,025</u>	<u>-</u>
			<u>20,195,173</u>	<u>29,049,161</u>

7. Հիմնադիրների ներդրումներ

ՀՏՁՀ-ի միակ հիմնադիրը ՀՀ Կառավարությունն է: Հիմնադիրը ներդրել է հիմնական միջոցներ՝ 151,631 ԱՄՆ դոլար գնահատված արժեքով: Նշված հիմնական միջոցները 2006թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ մաշված են:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

8. Դրամաշնորհներ կառավարությունից

Հիմնականում ներկայացնում է ՀՏՁՀ-ի կողմից ծրագրերի իրականացման համար ստացված դրամաշնորհները՝

31.12.2019թ. ավարտվող տարի														
	SDC շնորհ ԱՄՆ դոլար	SDC շնորհ- ԱՄՆ դոլար	ՄՆՏՁ ԱՄՆ դոլար	ՍԱԲԾ ԱՄՆ դոլար	SSC-Ձ ԱՄՆ դոլար	USAID շնորհ ԱՄՆ դոլար	Ջերմուկ- 1 շնորհ ԱՄՆ դոլար	Ջերմուկ- 2 շնորհ ԱՄՆ դոլար	Դավադա- կան կանույթ ՍԱԲԾ ծրագրի համար ԱՄՆ դոլար	ՀՀ մարզերում ջրամատու- կարման ծրագիր ԱՄՆ դոլար	Գազախի- կան ծրագիր ԱՄՆ դոլար	Հրատապ ծրագրեր ԱՄՆ դոլար	Այլ USD դոլար	Ընդամենը
Մկրդնական մնացորդ	90,841	1,026	18,711,164	93,615,526	67,457,327	5,199,947	269,945	1,426,369	-	-	-	8,318,427	77,926	195,168,498
Ստացված դրամա- շնորհներ	-	-	-	-	-	-	-	-	122,880	622,509	604,512	-	-	1,349,901
Այլ աճ/ (նվազում)	-	2,929	-	-	-	-	-	-	(20,960)	-	-	47,701	-	29,670
Վերադա- նում	-	-	-	(328,161)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(328,161)
Փոխա- տուցվող ծախսերի համարա- տախան էկվիտետ	(65,986)	(3,955)	(5,275,611)	(6,911,224)	(4,671,053)	(907,935)	(83,690)	(571,266)	-	-	-	(5,526,662)	(72,628)	(24,090,010)
Վերջնական մնացորդ	24,855	-	13,435,553	86,376,141	62,786,274	4,292,012	186,255	855,103	101,920	622,509	604,512	2,839,466	5,298	172,129,898

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՑՈՒ ՋԱՐԿԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	31.12.2018թ. ավարտվող տարի										
	SDC շնորհ	SDC շնորհ-1	ՄԱՏԶ	ՄԱԲԾ	ՏՏԵԶ	USAID շնորհ	Ջեմուկ-1 շնորհ	Ջեմուկ-2 շնորհ	Հրատապ ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Մեղման մնացորդ	2,410,734	4,570	26,189,826	100,355,703	68,525,253	6,758,963	1,726,591	-	-	13,672	205,985,312
Ստացված դրամաշնորհներ	-	-	-	-	-	-	-	1,441,621	8,369,318	105,103	9,916,042
Այլ աճ/ (նվազում)	(10,832)	-	-	1	1	-	(115,829)	-	-	-	(126,659)
Վերագնահատում	-	-	-	(1,374,483)	-	-	-	-	-	-	(1,374,483)
Փոխհատուցվող ծախսերի համադրատախան նկատմամբ	(2,309,061)	(3,544)	(7,478,662)	(5,365,695)	(1,067,927)	(1,559,016)	(1,340,817)	(15,252)	(50,891)	(40,849)	(19,231,714)
Վերջնական մնացորդ	90,841	1,026	18,711,164	93,615,526	67,457,327	5,199,947	269,945	1,426,369	8,318,427	77,926	195,168,498

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

9. Կրեդիտորական պարտքեր

		31.12.2019 ԱՄՆ դոլար	31.12.2018 ԱՄՆ դոլար
ՄՆՏԶ			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	69,596	138,839
	<i>Այլ</i>	-	89
		<u>69,596</u>	<u>138,928</u>
ՍԱԲԾ			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	653,729	338,293
	<i>Այլ</i>	1,139	15
		<u>654,868</u>	<u>338,308</u>
USAID			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	9	1,155
	<i>Այլ</i>	3,122	
		<u>3,131</u>	<u>1,155</u>
ՏՏԵԶ			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	164,810	46,472
		<u>164,810</u>	<u>46,472</u>
SDC Դրամաշնորհ			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	-	4,559
		-	<u>4,559</u>
Ջերմուկ-1			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	526	29,123
		2,654	
		<u>3,180</u>	<u>29,123</u>
Ջերմուկ-2			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	27,865	763
		<u>27,865</u>	<u>763</u>
Հրատապ ծրագրեր			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	185,375	2,317
	<i>Այլ</i>	38	-
		<u>185,413</u>	<u>2,317</u>
Այլ			
	<i>Աշխատանքների գծով (ա)</i>	2,106	14,904
	<i>Հաշվեգրված տոկոսների գծով</i>	35,441	112,874
	<i>ՀՄՆՀ III -ի գծով պարտքեր</i>	127,778	-
	<i>Շահութահարկ</i>	-	26,298
		<u>165,325</u>	<u>154,076</u>
		<u>1,274,188</u>	<u>715,701</u>

ա) Պահումները կատարվում են ծառայությունների դիմաց դուրս գրված հաշիվների 5% չափով՝ ՀՄՆՀ III ծրագրի շրջանակում, և 2.5%-ի՝ մնացած ծրագրերի շրջանակում, մինչև մեկ տարի ժամկետով՝ որպես աշխատանքի որակի երաշխիք:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՑՈՒ ՋԱՐԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

10. Ծրագրային ծախսեր

31.12.2019թ. ավարտվող տարի														
	SDC շնորհ	SDC շնորհ- 1	ՄՆ	ՄԱԲԾ	USAID շնորհ	SSԷԶ	Ջնրմուկ- 1	Ջնրմուկ- 2	Դարձա- կան ՍԱԲԾ ծրագրի համար	22 մարզկրոմ քումատա- կարման ծրագիր	Գազաֆի- կան ծրագիր	Հրատապ ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Աշխատանքներ	-	-	1,227,605	6,317,503	0	4,491,281	79,656	568,470	-	-	-	5,377,040	42,126	18,103,681
Ապրանքներ	52,431	-	3,389,298	16,760	852,505	-	-	-	-	-	-	80,690	-	4,391,684
Խորհրդատվական ծառայություններ	2,930	-	50,057	426,862	44,058	107,346	4,034	2,796	-	-	-	68,932	3,435	710,450
Գործարանական ծախսեր	5,138	-	591,986	147,701	6,859	72,331	-	-	-	-	-	-	27,067	851,082
Հիմնական սիջեցների մաշվածություն	5,487	3,955	16,665	2,398	4,513	95	-	-	-	-	-	-	-	33,113
Նախնական վճար	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	65,986	3,955	5,275,611	6,911,224	907,935	4,671,053	83,690	571,266	-	-	-	5,526,662	72,628	24,090,010

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

31.12.2018թ. ավարտվող տարի											
	SDC ջնարի	SDC ջնարի-1	ՄՆՏՁ	ՄԱԲԾ	USAID ջնարի	ՏՏԵԶ	Ջեյմսոն-1	Ջեյմսոն-2	Հրատապ ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Աշխատանքներ	416,808	-	6,159,044	4,983,648	58,062	929,493	1,323,738	15,252	50,891	-	13,936,936
Ապրանքներ	1,800,038	-	498,342	-	1,448,827	-	-	-	-	-	3,747,207
Խոշորագույն ծառայություններ և ուսուցում	23,785	-	237,677	212,699	46,178	88,856	17,079	-	-	27,436	653,710
Փոքրածախական ծախսեր	68,430	-	567,031	162,979	1,766	49,489	-	-	-	13,412	863,107
Հիմնական սիբցների մաշվածություն	-	3,544	16,568	6,369	4,183	89	-	-	-	-	30,753
Նախնական վճար	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	2,309,061	3,544	7,478,662	5,365,695	1,559,016	1,067,927	1,340,817	15,252	50,891	40,848	19,231,713

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴԱՐ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

11. Դրամական հոսքեր

31.12.2019թ. ավարտվող տարին													
	SDC շնորհ	ՄՆՏՁ	ՄԱԲԾ	USAID շնորհ	ՏՏԵԶ	Ջեր- մուկ-1	Ջեր- մուկ-2	Դպրոցական կանոյք ՄԱԲԾ ծրագրի համար	ՀՀ մարզերում ջրամատակարարման ծրագիր	Գազաֆի- կացման ծրագիր	Հրատապ ծրագրեր	ՀՏԶԶ այլ	Ընդամենը
	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար	ԱՄՆ դոլար
Առաջված ֆոնդեր	-	5,247,760	1,184,307	890,830	4,405,012	-	-	122,509	611,598	603,025	760,965	37,004	13,863,010
Վարկ/շնորհ	-	3,650,424	-	890,411	3,676,254	-	-	122,509	611,598	603,025	-	-	9,554,221
ՀՀ Կառավարություն	-	1,353,445	1,184,307	419	728,758	-	-	-	-	-	-	-	3,266,929
Համայնքի ներքոյում	-	243,891	-	-	-	-	-	-	-	-	760,965	-	1,004,856
Այլ նույնատիպություններ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37,004	37,004
Ծրագրային ծախսեր	(64,917)	(5,157,410)	(7,016,732)	(903,918)	(3,658,453)	(83,183)	(479,295)	-	-	-	(5,366,630)	(51,352)	(22,781,890)
Աշխատանքներ	(4,480)	(1,126,068)	(6,442,175)	(1,154)	(3,478,761)	(79,149)	(476,499)	-	-	-	(5,216,958)	-	(16,825,244)
Ապրանքներ	(52,381)	(3,389,299)	-	(851,847)	-	-	-	-	-	-	(80,740)	-	(4,374,267)
Խորհրդատվություն և ուսուցում	79	(44,848)	(426,855)	(44,058)	(107,360)	(4,034)	(2,796)	-	-	-	(68,932)	(3,435)	(702,239)
Գործարանական ծախսեր	(8,135)	(597,195)	(147,702)	(6,859)	(72,332)	-	-	-	-	-	-	(47,917)	(880,140)
Նախնական վճար	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ գործարանական հոսքեր (զուտ)	-	(34,931)	-	-	-	-	-	(20,960)	-	-	-	-	(55,891)
Արտարժույթի օգուտ/(վնաս)	123	6,163	5,368	956	2,972	(447)	825,185	(529)	6,905	-	(727,126)	1,212	120,782
Դրամական զուտ հոսք	(64,794)	61,583	(5,827,057)	(12,132)	749,531	(83,630)	345,890	101,020	618,503	603,025	(5,332,791)	(13,136)	(8,853,988)
Մնացորդական մնացորդ	88,977	1,118,505	18,055,516	121,389	414,394	93,304	533,043	-	-	-	8,421,939	202,094	29,049,161
Վերջնական մնացորդ	24,183	1,180,088	12,228,459	109,257	1,163,925	9,674	878,933	101,020	618,503	603,025	3,089,148	188,958	20,195,173

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Ֆինանսական հաշվառություններին կից ծանոթագրություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	31.12.2018թ. ավարտվող տարի									
	SDC շնորհ	ՄԱՏԶ	ՍԱԲԾ	USAID շնորհ	SSC-Զ	Ջեյմսկ-1	Ջեյմսկ-2	Հրատալ ծրագրեր	ՀՏԶՆ այլ	Ընդամենը
Մտացված/ (վերադարձված) ֆոնդեր	ԱՄՆ. դոլար 2,153,638	ԱՄՆ. դոլար 6,770,401	ԱՄՆ. դոլար 689,969	ԱՄՆ. դոլար 1,624,103	ԱՄՆ. դոլար 2,311,786	ԱՄՆ. դոլար (115,829)	ԱՄՆ. դոլար 1,441,622	ԱՄՆ. դոլար 7,656,104	ԱՄՆ. դոլար 127,482	ԱՄՆ. դոլար 22,659,276
Վարկ/շնորհ	2,113,385	4,828,642	-	1,576,589	1,913,887	-	-	-	-	10,432,503
ՀՀ հարավարտություն	-	1,826,627	689,969	47,514	397,899	(115,829)	1,441,622	7,526,892	-	11,814,694
Հատմանների ներդրումներ	40,253	115,132	-	-	-	-	-	129,212	-	284,597
Այլ հովանավորներ	-	-	-	-	-	-	-	-	127,482	127,482
Երազրային ծախսեր	(2,310,280)	(7,175,121)	(4,139,254)	(1,565,636)	(1,987,610)	(1,229,909)	(97,081)	(81,599)	(40,848)	(18,627,338)
Աշխատանքներ	(412,528)	(5,869,666)	(3,763,286)	(68,018)	(1,849,265)	(1,212,830)	(97,081)	(81,599)	-	(13,354,273)
Ապրանքներ	(1,800,041)	(500,742)	(287)	(1,448,827)	-	-	-	-	-	(3,749,897)
Խորհրդատվական ծառայություններ և ուսուցում	(11,200)	(237,682)	(212,702)	(3,964)	(88,856)	(17,079)	-	-	(27,436)	(598,919)
Գործարանական ծախսեր	(86,511)	(567,031)	(162,979)	(44,827)	(49,489)	-	-	-	(13,412)	(924,249)
Նախնական վճար	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ գործարանական հոսքեր (զուտ)	-	-	-	-	-	2,622	-	-	(2,622)	-
Արտարժույթի օգուտ/(կորուստ)	(443)	(901)	(82)	(405)	(377)	(1,077)	614	35,322	104	32,755
Դրամական զուտ հոսք	(157,085)	(405,621)	(3,449,367)	58,062	323,799	(1,344,193)	1,345,155	7,609,827	84,116	4,064,693
Սկզբնական դրամական մնացորդ	246,062	1,524,126	21,504,883	63,327	90,595	1,437,497	-	-	117,978	24,984,468
Վերջնական դրամական մնացորդ	88,977	1,118,505	18,055,516	121,389	414,394	93,304	1,345,155	7,609,827	202,094	29,049,161

12. Հարկեր

Կիրառելի հարկերը հաշվարկվում և վճարվում են Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենքների համաձայն:

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը 2019թ.-ի համար սահմանված է 20% է (2018թ.-՝ 20%): 2020թ.-ից շահութահարկի դրույքաչափը սահմանվել է 18%:

13. Դատական հայցեր

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթվի դրությամբ ՀՏԶՀ-ի դեմ առկա են երկու դատական հայցեր՝ Ջերմուկ քաղաքի վերանորոգման ծրագրի շրջանակներում:

- Պայմանագրային պարտավորությունները կատարելու պահանջի մասին
- Կապալառու կազմակերպության հետ պայմանագիրը լուծելու և պատահառած վնասը հատուցելու մասին:

14. Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

Կորոնավիրուսի համավարակ

2020 թվականի մարտին ԱՀԿ-ն COVID-19-ի բռնկումը որակեց որպես պանդեմիա՝ հիմնվելով դրա համաշխարհային ազդեցության արագ աճի վրա: Հաշվի առնելով կորոնավիրուսի լայն տարածումը, ՀՀ Կառավարությունը 2020թ.-ի մարտ 16-ից մինչև հուլիսի 13-ը ՀՀ ողջ տարածքում սահմանել է արտակարգ դրություն:

Նշված հանգամանքը բացասական ազդեցություն է գործում Հիմնադրամի վրա, մասնավորապես.

- Ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ մատակարարման խաթարումներ,
- Գրասենյակային և ծրագրերի իրականացման տարածքներին հասանելիության դժվարություններ,
- Հանդիպումների կազմակերպման սահմանափակումներ:

COVID-19-ի բռնկման ամբողջ ազդեցությունը շարունակում է զարգանալ սույն հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ: Որպես այդպիսին, անորոշ է, թե ինչ մասշտաբի ազդեցություն կունենա պանդեմիան Հիմնադրամի վրա:

15. ՖՀՄՄ 13 Իրական արժեքի չափման բացահայտումներ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է այն ակտիվները և պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքները բացահայտվել են ծանոթագրություններում.

Հոդված	Իրական արժեք ԱՄՆ դոլար	Գնահատման մեթոդ	Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ
Կրեդիտորական պարտքեր	1,274,188	<i>Ընթացիկ</i> Կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս) առևտրային կրեդիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:	Մակարդակ 3	Կիրառելի չէ